

МЕСЕЧЕН БЮЛЕТИН СЕКТОР „ПЛОДОВЕ И ЗЕЛЕНЧУЦИ”
МАЙ, 2022

**1. Баланс на предлагането и потреблението на
сектор „Плодове и зеленчуци” май, 2022 г.**

1.1. Плодове

	Ябълки 	Череши 	Ягоди
Предлагане, тона	44 766	9 919	3 405
Преходен остатък от 2021 г. и производство, тона	21 561	9 545	1 809
*Внос и вътреобщностни доставки, тона	23 205	374	1596
Потребление, тона	43 593	7 393	3 179
Потребление за прясна консумация, тона	35 960	4 430	2 380
Потребление за преработка в страната, тона	7 620	90	150
*Износ и вътреобщностни доставки, тона	13	2 873	649

Източник: отдел Агростатистика МЗХГ, НСИ и собствени изчисления

* Данните са за периода от 01.01.2022г. до 30.04.2022 г.

1.2. Зеленчуци

	Домати 	Картофи 	Краставици 	Пипер
Предлагане, тона	42 381	53 242	18 918	14 371
Производство 2022 г. и преходен остатък от 2021 г. , тона	14 750	37 855	8 189	5 463
*Внос и вътреобщностни доставки, тона	27 631	15 387	10 729	8 908
Потребление, тона	37 507	48 599	15 243	12 643
Потребление за прясна консумация, тона	31 920	46 870	12 790	10 560
Потребление за преработка в страната, тона	0	1 690	0	0
*Износ и вътреобщностни доставки, тона	5 587	39	2 453	2 083

Източник: отдел Агростатистика МЗХГ, НСИ и собствени изчисления

* Данните са за периода от 01.01.2022 г. до 30.04.2022 г.

2. Анализ на пазара.

Цени на едро /тържища/ и цени на дребно през май

2.1. Цени на едро

Средномесечни цени на едро на основни плодове, лв./кг, май 2022г.

ПРОДУКТ	Март 2022	Април 2022	Май 2022	промяна в % май /април 2022	Май 2021	промяна в % 2022 / 2021
ЯБЪЛКИ	2.01	2.09	2.10	0.4	2.09	0.4
КРУШИ	2.85	3.17	3.51	10,7	2.84	23.6
ЧЕРЕШИ	-	-	8.82	-	6.60	33.6
Ягоди	-	-	4.69	-	4.52	3.8

Източници: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ) и Система за агропазарна информация (САПИ)

При плодовете

- Наблюдаваните плодове повишават цените си през май, като при ябълките поскъпването е минимално.
- На годишна база -май 2022/2021г., при череша и круши се отбелязва най-голям ръст на средномесечната цена – с 33.6 и 23.6%.

Средномесечни цени на едро на основни зеленчуци лв./кг, май 2022 г.

ПРОДУКТ	Март 2022	Април 2022	Май 2022	промяна в % май/април 2022	Май 2021	промяна в % 2022 / 2021
КАРТОФИ	0.95	1.00	1.14	14.0	0.73	56.2
ЛУК ЗРЯЛ	0.83	0.96	1.03	7.3	0.78	32.1
ДОМАТИ	3.08	4.03	3.71	-7.9	1.94	91.2
КРАСТАВИЦИ	3.90	3.60	2.74	-23.8	2.09	31.1
ЗЕЛЕ	1.22	1.34	1.15	-14.2	1.19	-3.4
МОРКОВИ	1.04	1.17	1.24	6.0	0.97	27.8
САЛАТИ бр.	1.05	0.93	0.80	-14.0	0.67	19.4
ЛУК ЗЕЛЕН вр.	0.72	0.62	0.51	-17.7	0.40	27.5

Източници: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ) и Система за агропазарна информация (САПИ)

При зеленчуците

- Сезонните зеленчуци - краставици, зелен лук, салати, зеле и домати поевтиняват спрямо април с между 23.8% и 7.9%,а картофи, зрял лук и моркови поскъпват през май.
- Най-голямо месечно увеличение на цените през май има при картофите 14.0 %, лука 7.3% и морковите 6%.
- В сравнение с 2021 г., през 2022 г. се повишават цените на всички наблюдавани зеленчуци, с изключение на зелето, като най-голямо е повишението при домати – 91.2%, картофи – 56.2% и зрял лук 32.1%.

2.2. Цени на дребно

Средномесечни цени на дребно на основни плодове лв./кг.

Плодове	Май 2022	Май 2021
Ябълки	2.59	2.36
Череша	11.85	10.00
Круши	3.99	3.57
Ягоди	6.32	6.04

Източници: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ) и Система за агропазарна информация (САПИ)

При всички наблюдавани плодове се наблюдава повишение на цената на дребно спрямо миналата година.

Средномесечни цени на дребно на основни зеленчуци лв./кг.

Вид зеленчук	Май 2022	Май 2021
Домати	4.45	2.70
Зеле	1.65	1.58
Картофи	1.34	1.08
Краставици	3.34	2.66
Лук кромид	1.42	1.24
Моркови	1.62	1.38
Салати бр.	1.24	1.03
Лук зелен вр.	0.90	0.71

Източници: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ) и Система за агропазарна информация (САПИ)

Всички наблюдавани зеленчуци поскъпват през 2022 г. спрямо май 2021 година.

3. Плодове и зеленчуци

От късните есенни до ранните пролетни месеци относителният дял на българските плодове и зеленчуци на пазара е изключително нисък, но през летните месеци количествата българска продукция се увеличават.

Наблюденията върху пазара на зеленчуците и плодовете през м. май показват, че относителният дял на предлаганите количества българска продукция на някои стоки от тази група все още е по-малък от дела на продажбите от внос. Мониторингът на пазара на зеленчуци през месеца показва превес на вносната продукция при продажбите на домати и лук (68%) и картофи (61%). Предлаганите количества български краставици и краставици от внос са еднакви. Количествата българско зеле и българския чесън преобладават на пазара през месеца, като съотношенията съответно са 69:31% и 55:45%.

Наблюденията на пазара на плодове през май показват, че относителният дял на българската продукция на стоките, които са в сезона на производство и предлагане е по-голям. Количествата български ягоди, съставляват 62% от общия дял предлагани на пазара ягоди.

Незначителни са количествата на българските круши, едва 14%. Търгуваните български ябълки през май са 40% от общите продажби.

Източник: Държавна комисия по стоковите борси и тържищата (ДКСБТ)

4. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ФИТОСАНИТАРНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ТРАЙНИТЕ НАСАЖДЕНИЯ КЪМ 03.06.2022 г.

СЕМКОВИ ОВОЩНИ ВИДОВЕ

Фенофаза:

Ябълки: ВВСН (71-74) „Размер на завръза до 10 мм; следцъфтежно окапване“ - „Размер на завръза до 40 мм; изправяне на плода“

Круши: ВВСН (71-75) „Размер на завръза до 10 мм; следцъфтежно окапване“ - „Плодовете са достигнали половината от окончателния си размер“

Контрол на вредителите:

Обикновена крушова листна бълха /*Cacopsylla pyri*/

В област Пазарджик се наблюдават смесени форми - яйца, ларви и възрастни. Плътноста остава над регистрираните ПИВ.

Листни въшки /*сем. Aphididae*/

През месец май се наблюдава масово вредна дейност, образуване на колонии от листни въшки и значително увеличаване на популационната плътност. За кратко време се оформиха плътни колонии от ларви по леторастите. В област Благоевград е отчетена плътност до 8-10 % нападнати летораста и 10-15 бр. колонии/100 летораста, което е над ПИВ. В област Враца наблюдаваната популационна плътност е около ПИВ.

Констатирана е средна до силна степен на нападение от червеногалова листна въшка и 0-3% повредени клонки. В областите: Кърджали, Пазарджик,

Сливен, София област и Стара Загора установената плътност е над ПИВ. В област Кюстендил, отчетената плътност е под и около ПИВ.

Ябълкова плодова оса /*Hoplocampa testudinea*/

От средата на месец май в област Пловдив е установено начало на какавидиране. Плътност над ПИВ е отчетена в област Пазарджик, където от средата на месец май започва окапване на червиви плодчета. За масово окапване се съобщава от 20 май. В област Кюстендил плътността е под ПИВ, окапване на червиви плодчета се наблюдава от средата на месеца.

Ябълков плодов червей /*Laspeyresia pomonella*/ = /*Cydia pomonella*/

През месец май се наблюдава развитие и вредна дейност на гъсеници от първо поколение на ябълковия плодов червей. Начало на летеж на пеперуди се наблюдава през първата половина на месеца в областите: Бургас, Велико Търново, Враца, Добрич, Кюстендил, Ловеч, Перник, Силистра и Стара Загора.

Начало на яйцеснасяне е констатирано в областите: Благоевград, Бургас, Видин, Враца, Кюстендил, Кърджали, Монтана, Пазарджик, Перник, Плевен, Разград, Русе, София, област, Стара Загора, Търговище и Шумен.

Начало на излюпване е установено в областите: Благоевград, Бургас, Кърджали, Пазарджик, Плевен, Пловдив, София област и Ямбол.

Вредна дейност на гъсеници от първо поколение на неприятеля се наблюдава в област Благоевград, а първи вгризвания в овощните градини са установени и в област Пазарджик.

Начало на вредна дейност се наблюдава в област Сливен.

Установено нападение по завръза над ПИВ се наблюдава в област Благоевград. Нападение до ПИВ е установено в област Плевен.

Червен овощен акар /*Panonychus ulmi*/

През месец май се наблюдава развитие на смесени популации от първо лятно поколение на неприятеля. В област Благоевград, в по-старите овощни градини нападението от неприятеля е над ПИВ (18-24 бр./лист). Констатираното нападение в областите: Бургас и Пазарджик е под ПИВ. Начало на яйцеснасяне е установено от началото на втората десетдневка на месеца в областите: Бургас и Пазарджик. Начало на излюпване на ларви от летните поколения е отчетено в област Пловдив от средата на месеца.

Кръгломинаращ молец /*Cemistoma scitella*/ = /*Leucoptera malifoliella*/

Наблюдава се силно стесняване ареала на разпространение в области на страната с констатирано нападение от предходни години. През месец май е отчетено развитие на първо поколение на неприятеля: в област Бургас начало яйцеснасяне - 13.05., начало на излюпване - 23.05.; в област Пазарджик - начало на излюпване - 05.05., първи мини-12.05.

В края на месеца в област Стара Загора е установено начало на излюпване на гъсениците от първо поколение.

Калифорнийска щитоносна въшка /*Quadraspidotus perniciosus*/

Начало на раждане на ларвите се наблюдава в областите: Пазарджик и Пловдив. В област Стара Загора от края на месец май има масов летеж на мъжки индивиди.

Бяла американска пеперуда /*Hyphantria cunea*/

Начало на летеж на пеперудите от първо поколение е установено през първата десетдневка на месеца в областите: Пазарджик и Пловдив. Начало на яйцеснасяне се наблюдава от началото на втората десетдневка на май, а начало на излюпване от 20.05.

Струпяване по ябълката /*Venturia inaequalis*/

Продължават третиранията срещу струпяването по ябълка, като към момента степента на нападение по листата е слаба до средна. В няколко области на страната е констатирано нападение и по плодовете с ниска степен на нападение. Честите и краткотрайни валежи през последната десетдневка на месеца ще са предпоставка за масови заразявания по листната маса и плодовете.

Брашнеста мана по ябълката /*Podosphaera leucotricha*/

В област Благоевград е регистрирана локална форма на брашнеста мана при ябълките. Отчетено нападение е от първа-втора степен (7-17% нападнати латораста). В област Бургас се наблюдава локална форма. Слаба степен на нападение има в областите: Видин, Монтана, Кюстендил и Пазарджик. Средна до силна степен на нападение се наблюдава в област Пловдив, като нападението е основно по чувствителни сортове. Нападение от 0-4 % има в област Силистра, 0-1 % в област Ловеч и 5-10 % в София област.

Огнен пригор /*Erwinia amylovora*/

В област Благоевград е отчетено нападение от първа степен. Единични повредени клонки са констатирани в област Кюстендил, а начало на поява и разпространение се наблюдава в област Пазарджик. От средата на месец май има силен фон на зараза на картотекирани масиви по ябълки и круши в област Пловдив.

КОСТИЛКОВИ ОВОЩНИ

Фенофаза:

Праскови: ВВСН (71-75) „Разрастване на яйчника; окапване на завръзи след цъфтежа“ - „Плодовете са достигнали половината от окончателната си големина“

Кайсии: ВВСН (73-77) „Вторично окапване на завръза“ - „Плодовете са достигнали около 70% от окончателната си големина“

Череши: ВВСН (75/79-81/85) „Плодовете са достигнали половината от окончателната си големина“ / „Плодовете са достигнали около 90% от окончателната си големина“ - „Начало на оцветяване“ / „Оцветяването се развива“

Вишни: ВВСН (75/79-81) „Плодовете са достигнали половината от окончателната си големина.“ / „Плодовете са достигнали около 90% от окончателната си големина.“ - „Начало на оцветяване“

Сливи: ВВСН (71-75) „Разрастване на яйчника; окапване на завръзи след цъфтежа“ - „Плодовете са достигнали половината от окончателната си големина“

Контрол на вредителите:

Източен плодов червей /*Grapholita(Aspila) molesta*/

През първата половина на месец май в областите: Благоевград, Пазарджик, Пловдив, Стара Загора и Ямбол е отчетено начало и масово излюпване на гъсениците от първо поколение. Сигнализиран са две третирания за изминалия месец. През последната десетдневка е отчетено излюпване на гъсениците от това поколение в районите на Варна и Силистра. Неприятелят запазва плътност около ПИВ, при непроменен ареал на разпространение. Очаква се завишаване през късната вегетация на културата.

Прасковен клонков молец /*Anarsia lineatella*/

Изравнено за страната е развитието на първо лятното поколение на неприятеля - летеж, яйцеснасяне и излюпване. Сигнализиран са две третирания.

Черничева щитоносна въшка /*Pseudaulacspis pentagona*/

Неприятелят е установен в градини от Благоевградски регион с плътност над ПИВ. Там е сигнализирано второ третиране срещу ларви от първо поколение.

Листни Въшки /*сем. Aphididae*/

В областите: Благоевград, Сливен и Стара Загора е установено нападение от зелена прасковена листна въшка с плътност над ПИВ. Проведени третирания има в областите: Благоевград, Пазарджик, Сливен и Стара Загора. Отчита се завишаване на популационната плътност от листни въшки при всички костилкови овощни видове.

В различните райони се установява нападение от 3-7 % нападнати латораста с колонии на **черна черешова листна въшка (*Myzus cerasi*)**, което е около и над ПИВ.

Черешова муха /*Rhagoletis cerasi*/

В началото на месец май е установено начало, а по-късно и масов летеж на черешова муха. Обявени са сигнали за борба като поредица от пръскания 3-4 пъти през 8-10 дни, съобразени със сроковете на зреене и карантинните срокове на продуктите за растителна защита. И през тази пролет се отчита постоянен и дружен летеж по заложените жълти лепливи уловки, поради наличието на биологичен запас от предходната година, висока степен на червивост в късните сортове череша. Продължава летежът на черешовата муха, продължават и третиранията при средно ранните и късните сортове череша за контрол на неприятеля преди яйцеснасяне.

Листогризещи гъсеници /сем. *Lepidoptera*/

През месец май е отчетено начало и масово какавидиране на листозавивачки и листогризещи гъсеници.

Черна сливова плодова оса /*Hoplocampa minuta*/

От средата на месец май започна окапването на червивите плодчета. Допуснатата червивост е около и до ПИВ (2-5 % окапали завръзи). Общо третирани площи 3,669 хил. ха от един до два пъти.

Обикновена сливова щитоносна въшка /*Parthenolecanium corni*/

Развитие и разпространение на неприятеля се наблюдава само в област Пловдив.

Сливов плодов червей /*Laspeyresia funebrana*/=*Grapholita funebrana*/

През месец май във всички райони на страната е отчетено излюпване, вгризване и вредна дейност на гъсениците от първо поколение. Отчетени са 0,7-1,5 % пресни вгризвания. Неприятелят запазва устойчиво висока плътност над ПИВ - 25-57 бр. пеперуди се улавят на феромонова уловка за седмица. Общо за страната са подадени по два сигнала за третиране срещу първо поколение. Проведено е едно третиране на 2,416 хил. ха, като продължават третиранията срещу неприятеля.

Сливов семеяд /*Eurytoma schreineri*/

Развитие и вредна дейност се наблюдава в област Търговище в градини с биологично производство на сливи. В началото на месец май е установен масов летеж.

Брашнеста мана по праскова /*Sphaerotheca pannosa var. Persicae*/

Продължават растителнозащитните практики насочени към опазване на реколтата от брашнеста мана. По чувствителни сортове в област Пловдив са регистрирани единични прояви.

Ранно кафяво гниене /*Monilinia laxa*/

През периода приключиха следцъфтежните третиранията в цялата страна при праскови и кайсии. Масово за страната се отчита слаба степен на проявление на патогена. В градини около областите: Благоевград и Пазарджик, където има пропуски в растителнозащитните мероприятия се наблюдават поражения по леторастите.

Като цяло в страната степента на нападение от ранно кафяво гниене при сливите е ниска, до 5% повредени клони.

Късно кафяво гниене /*Monilinia fructigena*/

В Пловдив са отчетени прояви на късно кафяво гниене по плодовете на череши и вишни, но в слаба степен.

Сачмянка /*Stigminta carpophila*/

В кайсиевите насаждения се отчита слаба степен на нападение в област Силистра. Запазва се устойчив фон на зараза за преобладаващите масиви, приложени са до две пръскания в различни области на страната.

В област Търговище през третата десетдневка на месец май е наблюдавана проява по плодове на череша. По плодовете на сливовите насаждения са констатирани повреди в областите: Враца и Търговище.

Бяла ръжда (цилиндоспориоза) по черешата и вишната /*Blumeriella jaarii*/

Ниска степен на нападение от бяла ръжда са установени в областите: Разград и Търговище. Валежите в края на месеца ще благоприятстват по-масовото ѝ разпространение.

ЛОЗЯ

Фенофаза:

ВВСН (57-61) „Съцветията са напълно развити; цветчетата са разделени (реса)“ - „Начало на цъфтеж: 10 % опадане на калпачета“

Контрол на вредителите:

Шарен гроздов молец /*Lobesia botrana*/

През периода е установено начало на излюпване на гъсениците на неприятели в областите: Благоевград, Бургас, Пазарджик и Пловдив. Извършено е първо третиране срещу вредителя в област: Бургас, Пазарджик и Ямбол и второ в области Благоевград и Пловдив.

Жълт лозов акар /*Schizotetranychus viticola*/

Установено е излюпване на първа лятна генерация от средата на първата десетдневка на месеца в област Пловдив и от края на месеца за област Бургас. Третирания са извършени в районите на Благоевград и Ямбол.

Цигарджия /*Byctiscus betulae*/

В района на Благоевград регистрираната плътност на бръмбари е 6-10 % нападнати летораста. Вредна дейност на възрастни се наблюдава от 10.05, яйцеснасяне - 15.05., излюпване на ларви - 22.05. Извършено е третиране срещу вредителя.

Ескориоза /*Phomopsis viticola*/

През периода са установени първи симптоми на болестта по листа и стъбла в района на Видин. Изведена е химична борба в областите: Бургас, Видин и Плевен.

Брашнеста мана /*Oidium tuckeri*/

Първи прояви на локална форма по листата са констатирани в област Пловдив. Третиране е извършено в областите: Благоевград, Бургас, Враца, Велико Търново, Добрич, Монтана, Пазарджик, Плевен, Пловдив, Русе, Силистра, Сливен, Стара Загора, Шумен и Ямбол.

Мана /*Plasmopara viticola*/

Установени са първи мазни петна по листата в областите: Благоевград, Добрич, Кърджали, Сливен, Стара Загора и Ямбол. Химично третиране е извършено в областите: Благоевград, Бургас, Враца, Велико Търново, Добрич, Монтана, Пазарджик, Плевен, Пловдив, Русе, Силистра, Сливен, Стара Загора, Шумен и Ямбол.

КАРТОФИ

Фенофаза:

ВВСН (09-31) „Поникване: стъблата излизат над почвената повърхност“- „Начало на съгъстване, 10% от растенията в редовете се допират“ - за средно-ранни и късни сортове

ВВСН (39-61) „Посева се съгъства напълно: около 90% от растенията в редовете се допират“- „Начало на цъфтеж: 10% от цветовете в първото съцветие са отворени (главно стъбло)“ - за ранни сортове

ВВСН (99) „Готов продукт за прибиране“ областите: Благоевград, Пазарджик и Пловдив за най-ранни сортове

Контрол на вредителите:

Колорадският бръмбар /*Leptinotarsa decemlineata*/

Излюпване на ларви от презимувалото поколение е констатирано в почти цялата страна. До момента са третирани на 1,674 хил. ха от един до два пъти.

Телени червеи /сем. *Elateridae*/

Внесени са инсектициди срещу неприятеля при засаждане на картофите.

Картофен молец /*Phthorimaea operculella*/

Наблюдава се слаб летеж на неприятеля от първо поколение в област Кюстендил. Постоянен летеж на пеперудите на картофения молец са отчетени във феромоновите уловки в област Пазарджик. До момента не са извършвани третирания срещу неприятеля.

Кафяви листни петна /*Alternaria solani*/

Метеорологичните условия са благоприятствали проявата на кафяви листни петна по долните листа при картофи в област Видин. Слабо нападение от 1-2 % по долните листни етажи е констатирано в област Сливен. Извършено е химично третиране.

Картофена мана /*Phytophthora infestans*/

Падналите валежи през месец май са благоприятствали развитието на патогена. До края на месеца е проследено развитието на два критични периода на картофена мана в област Благоевград. Там е отчетена първа степен на нападение (единични петна по листата). Първи петна са констатирани в област Стара Загора от втората десетдневка на месеца. Слаба степен на проявление е наблюдавана в област Сливен (1-2% по листата). Общо третирани до момента площи са 1,688 хил. ха от един до три пъти.